
"Pomniki kultury polskiej na Ziemiach Odzyskanych, ich losy, kultura i upowszechnienie", Jan Zachwatowicz, "Przegląd Budowlany", Rok XX, nr 7 : [recenzja]

Ochrona Zabytków 2/2 (6), 139

1949

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szych uszkodzeń od pocisków. Poważnie ucierpiał drewniany kościółek św. Wojciecha (XV w.) pod Krosnem, który stracił cenne szczegóły urządzenia, ale został także już zabezpieczony. Nadto konserwacją objęto trzy kościoły drewniane: w Lubli, Wietrznie i Wrocance. Z zamków zabezpieczono ruiny w Odrzykoniu (XV w.). Prawie zupełnemu zniszczeniu uległ zamek w Nowym Sączu wraz ze zbiorami muzealnymi. Zamek w Sankoku ocalał. Liczne i cenne pałace i dwory uległy dewastacji (np. Dukla).

Wanda Sarnowska, *Chrońmy zabytki naszej zamierzonej przeszłości* (z. 4 (574), str. 92—94).

Autorka podnosi sprawę ochrony zabytków prehistorycznych, przy czym podkreśla znaczenie współpracy Pol. Tow. Krajozn. w tej dziedzinie oraz rolę wydawnictw naukowo-popularnych, odczytów, wycieczek itp., podając na końcu zestawienie najważniejszej literatury przedmiotu.

Franciszek Jaškowiak, *Dom Wojciecha Bogusławskiego uratowany* (z. 9, (576), str. 140—143).

Autor przedstawia przebieg akcji i uratowania przed rozbiórką pamiątkowego dworku z drugiej poł. XVII w. w Glinnie (wojew. Wielkopolskie), gdzie się urodził „ojciec teatru polskiego” — Wojciech Bogusławski (4. IV. 1757).

Kazimiera Kutrzebianka, *Zniszczone przez Niemców zabytki sztuki w powiecie myślenickim* (z. 7—8 (577—78), str. 146—151).

Spaleniu uległ wczesno-barokowy dwór w Wysokiej oraz sąsiednia kaplica drewniana, dalej drewniane domy konstrukcji zrębowej w Jordanowie, kościółki drewniane w Skomielnej Białej (1569), w Lubniu (XVII w.) wraz z plebanią, plebania w Łętowni z cennym archiwum, biblioteką i dwoma obrazami cechowymi z XVI i XVII w.

Kronika muzealna i konserwatorska przynosi m. i. następujące komunikaty. artykuły i notatki: Z. Ciekliński. Nowe ośrodki muzealne na terenie wojew. łódzkiego (o zabezpieczenie pałaców i zam-

ków w Nieborowie. Oporowie i Walewicach), w nr 2 (572); J. Lepiarczyk, *Ochrona zabudowy starych miasteczek w woj. Krak.* (nr 3 (573)) zabytki Tarnowa pod opieką (nr 4 (574)) — tenże, *Wiadomości o restauracji kościoła św. Andrzeja w Krakowie o odkryciu romańskim w Miechowie, o konserwacji kaplicy Batorego na Wawelu i o odsłonięciu Bramy Rzeźniczej na Gródku w Krakowie* (nr 7—8 (577—8)); tenże, *Odkrycia w Kolegium Jagiellońskim w Krakowie* (nr 10—11 (580—1)).

PRZEGLĄD BUDOWLANY, Miesięcznik Rok XX

Kazimierz Ulatowski, *Odbudowa Poznania* (z. 2, str. 73—85)

Autor omawia wielkie zniszczenie miasta i jego zabytków (ratusz renesansowy, pałac Działyńskich, pałac Górków, kościół św. Marcina, kościół Bernardynów itd.), dalej straty w wyposażeniu katedry i odkrycia romańskie oraz gotyckie tamże, wreszcie omawia akcję ochrony zabytków, ilustrując ją sumami wydatkowanymi przez Poznańską Dyрекcję Odbudowy.

Jan Zachwatowicz, *Pomniki kultury polskiej na Ziemiach Odzyskanych, ich losy, kultura i upowszechnienie* (nr 7 str. 244—54).

W bogato ilustrowanym artykule autor omawia przykładowo zniszczenie zabytków przez Niemców (zamek w Opolu, zworniki ze swastyką w gotyckim ratuszu wrocławskim), zakres i trudności podjętych prac konserwatorskich, zabezpieczenia roku 1945, odbudowy i restauracje, użytkowanie zamków, sprawy techniczno-budowlane, badania naukowe, los zabytków ruchomych i sprawy muzealne.

KRONIKA MIASTA POZNANIA, Kwartalnik R. XXI

Witold Meisel, *odbudowa zabytków* (nr 1, str. 79—82; nr 2 str. 151—166, nr 3 str. 240—251 nr 4 str. 347—352).

Jest to stała kronika konserwatorska. Ratusz: czołowy zabytek Poznania został w roku 1948 zasadniczo odbudowany. Ukończono konstrukcję stalową wieży i obmuro-